

بررسی اعتبار شیوه های اندازه گیری فرصت های سرمایه گذاری در شرکتها

شماره ۹۲ / تابستان ۱۴۰۳ / مقاله های انتخابی و معمولی / صفحه ۱۰۶ - ۱۱۲

دانیال حیدری

کارشناسی ارشد حسابداری، واحد شاهروود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهروود، ایران.
Danial2731373Heidari@gmail.com

دکتر محمدرضا عبدالی

استاد گروه حسابداری، واحد شاهروود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهروود، ایران. (نویسنده مسئول).
mra830@yahoo.com

مریم شهری

استادیار گروه حسابداری، واحد شاهروود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهروود، ایران.
Shahri_rh17@yahoo.com

چکیده

انجام سرمایه گذاری بهینه و انتخاب مناسب پروژه سرمایه گذاری، مهمترین چالش پیش روی دارندگان سرمایه در بازارهای مالی است. بررسی مسائلی همچون مدیریت سود، وضعیت و واکنش بازار به وقایع مالی و غیرمالی، مطالعه رفتار تأمین کنندگان مالی، وضعیت سهامداران باعث خواهند شد تا با در نظر گرفتن برخی متغیرها، از آنها آگاهی نسبی کسب نموده و با این آگاهی، پروژه مناسب جهت سرمایه گذاری را انتخاب نماییم. در این تحقیق جهت بررسی اعتبار شیوه های اندازه گیری فرصت های سرمایه گذاری در شرکتها، متغیرهای مستقل: شهرت، اندازه شرکت، سطح سودآوری، سطح اهرمی و ریسک سیستماتیک مورد ارزیابی قرار گرفتند. قلمرو زمانی این تحقیق، یک دوره‌ی ۶ ساله می‌باشد که در آن شرکت‌های منتخب بورس اوراق بهادار تهران در سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ مورد مطالعه قرار گرفته و در این مطالعه ۸۱ شرکت بعنوان نمونه آماری در هرسال در نظر گرفته شده‌اند. با توجه به نتایج آزمون‌های انجام شده در این تحقیق و تحقیقات مشابه، به استثنای متغیرهای سطح اهرمی و سطح سودآوری، به ترتیب با مقدارهای ضربی همبستگی اسپیرمن -0.018 و -0.001 ، بین سایر متغیرها و فرصت سرمایه گذاری در شرکت‌های قلمرو این تحقیق رابطه‌ای وجود ندارد. از این‌رو با توجه به نتایج آزمون‌های انجام شده تحقیق، مدل مایرس، مدل مناسبی جهت پیش‌بینی فرصت‌های سرمایه گذاری در شرکت‌های قلمرو تحقیق و یا کشور ایران نمی‌باشد.

واژگان کلیدی: مدیریت سود، شهرت، فرصت‌های سرمایه گذاری، مدل مایرس.

مقدمه

مدل قابل آزمون برای فرصت‌های رشد (سرمایه گذاری) ناشی از مزايا و محدودیت های شرکت است. مدل به ما می گوید که فرصت های رشد به عنوان معیاري از مجموعه فرصت های سرمایه گذاری بهطور مثبت با مزاياي شرکت كه شامل شهرت تجاری، اندازه، قابلیت سودآوری و بطور منفی با محدودیت های شرکت از قبیل اهرم و ریسک سیستماتیک در ارتباط است. شهرت تجاری برای يك شرکت جهت گرفتن تصمیمات مختلف از قبیل تخصیص منابع و انتخاب در تنوع محصولات بسیار مهم است. در حقیقت مخاطبین شرکت مشتاقند تا شهرت از طریق مبانی حسابداری، اطلاعات بازار و یا عملکرد شرکت افزایش یابد. ایجاد و تداوم شهرت، ذینفعان شرکت را متأثر می سازد چراکه شهرت

خوب مزیت رقابتی ایجاد می کند. شرکت های بزرگ همواره نسبت به شرکت های کوچکتر مزیت رقابتی دارند و قابلیت بهره برداری از فرصت های نو ظهور را نیز دارا می باشند. علاوه بر این شرکت های بزرگ همواره مستعد افزایش ارزش از طریق سرمایه گذاری در پروژه های متفاوت و با ایجاد تأخیر در معامله جهت استفاده از مزیت رقابتی خود هستند. ارزش شرکت ترکیبی از تولید درآمد از دارایی ها و فرصت های رشد می باشد شرکت ها که دارایی های بیشتر دارند ارزش تعیین شده آن ها توسط فرصت های رشد کمتر است و برعکس. داشتن بدھی های پر ریسک برای شرکتی که فرصت های رشد بالایی دارد که سرسید آن ها پس از اختیار سرمایه گذاری (فرصت های رشد) است یک تهدید بشمار می رود. شرکت ها دارای فرصت رشد، کمتر از شرکت های بدون فرصت رشد دارای بدھی هستند چرا که تأمین مالی از طریق سرمایه مشکلات بالقوه داشتن بدھی پر ریسک را کاهش می دهد. اثر ریسک سیستماتیک بر فرصت های رشد شرکت ها به تعریف از رشد وابسته است. تعریف از رشد بعنوان بازده توسعه یک رابطه منفی بین رشد و ریسک سیستماتیک است. تعریف از رشد بعنوان قدرت انحصار در عوامل و یا نتایج خروجی بازار در بهره اقتصادی کلان و همچون بازده یک رابطه ی منفی بین رشد و ریسک سیستماتیک است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تردیدی نیست که افزایش تولید، یکی از نخستین گام های فرآیند توسعه محسوب گردد، لذا مستلزم افزایش سرمایه گذاری خواهد بود و به همین دلیل، نظریه هایی در علم اقتصاد مطرح است که علت توسعه نیافتگی برخی کشورها را کمبود سرمایه و سرمایه گذاری پنداشته و دور باطل^۱ کمبود تولید را ناشی از نبود سرمایه گذاری می دانند. فرآیند سرمایه گذاری از یک سو موجب جذب سرمایه های ناکارا و هدایت آنها به بخش های مولد اقتصادی شده و از سوی دیگر با توجه به تصمیم گیری سرمایه گذاران بر پایه ریسک و بازده، سرمایه ها به سوی صنایعی هدایت خواهند شد که از بازده تعديل شده توسط ریسک بالاتری برخوردارند و این امر زمینه تخصیص بهینه منابع را فراهم خواهد آورد (مدنی، ۱۳۹۱).

نظریه جدیدی که در چند سال گذشته چشم اندازهای تازه ای را فراروی پژوهندگان و استادان رشته حسابداری و مدیریت مالی گشوده است، اختیار سرمایه گذاری در دارایی های سرمایه ای^۲ می باشد. اختیارهای سرمایه گذاری همگی دریک نقطه مهم مشترکند و آن پایین آوردن ضریب زیان است. اختیارهای سهام نوعی ابزارهای مالی هستند که ارزش خود را از اوراق بهادر مربوطه مانند سهام و یا اوراق قرضه می گیرند. اختیارها یکی از ابزارهای مشتقه^۳ هستند (همان منبع).

هنگامی که قیمت سهم بیش از قیمت توافقی اختیار خرید باشد، اختیار دارای ارزش مثبتی است که با روند خطی همراه با افزایش قیمت سهم، افزایش می یابد. مؤثرترین عامل در شناسایی ارزش اختیار سهم، تغییرپذیری قیمت سهم است. هرچه این تغییرپذیری بیشتر باشد، با فرض پایدار بودن عوامل دیگر، ارزش اختیار خرید سهم بیشتر است. افزون بر این هرچه زمان تا سرسید بیشتر باشد، و نرخ بهره بالاتر باشد، ارزش اختیار خرید سهم بیشتر است. بابر و همکاران^۴ در تحقیقی مجموعه فرصت های سرمایه گذاری^۵ را فرصت هایی از قبیل سیاست های سرمایه گذاری، توزیع سود، اجاره های بلندمدت، پاداش، اهرم مالی شرکت و تصویر و دورنمای شرکت، تعریف می کنند. شرکت های با فرصت های

¹ Vicious Circle of Poverty

² Real Options

³ Derivatives

⁴ baber & javakir aman & kang 1996

⁵ Investment Opportunities Set

سرمایه‌گذاری بالا، دارایی فیزیکی کمتری دارند و در عوض ارزش بازار حقوق صاحبان سهام آن‌ها بیشتر است (همان منبع).

شرکت ممکن است به صورت مجموعه‌ای از دارائی‌های انسانی و فیزیکی برای دستیابی به اهدافی چون حداکثر کردن بازده سهامداران به نظر برسد. این دیدگاه از تعریف شرکت، فقط بر روی ویژگی‌ها و دلایل قابل مشاهده مرکز است و توزیع منابع و سودهای بالقوه ناشی از دارایی‌های نامشهود شرکت را نادیده می‌گیرند. یکی از این توزیع‌های مهم تحت عنوان فرصت‌های رشد یا مجموعه فرصت‌های سرمایه‌گذاری نمود پیدا می‌کند.

می‌بایز^۱ در سال ۱۹۹۷ واژه IOS را برای اولین بار معرفی کرد بدین مفهوم که توسعه ارزش شرکت بستگی به مخارج تعهد شده آینده دارد مثل علائم تجاری و ... . سرانجام تعریف رشد به عنوان اختیار خرید با ریسک سیستماتیک رابطه مثبت دارد. از سوی دیگر بوت و همکاران^۲ اثبات کردند که رابطه میان فرصت رشد و می‌تواند مثبت یا منفی باشد و این بستگی به سایر پارامترهای مدل دارد (واتناناب، ۲۰۱۰).

یعنی فرصت‌ها و تلاش‌هایی که توسط شرکت برای دستیابی به منافع و سودهای آتی ایجاد می‌شود (کسب شهرت تجاری، اندازه شرکت، ریسک بازار، شیوه تأمین مالی شرکت و عملکرد آن).

خلاصه‌ای از تحقیقات اصلی انجام شده در زمینه مجموعه فرصت‌های سرمایه‌گذاری

محققان	سال	موضوع تحقیق	نتایج تحقیق
گودفری	۲۰۲۰	تأثیر فرصت‌های سرمایه‌گذاری	ما شواهدی ارائه می‌دهیم که تخصص حسابرس با افزایش سطح فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنعت و با کاهش تنوع مجموعه فرصت‌های سرمایه‌گذاری در درون یک صنعت افزایش می‌یابد.
بالاچاندران، مونیاندی، هیلر و نایدو	۲۰۱۹	راهبری شرکتی، فرصت‌های سرمایه‌گذاری و عملکرد شرکت‌های آفریقایی	وجود نسبت بالایی از اعضای غیر موظف هیئت مدیره (عنوان متغیر حاکمیت شرکتی) وجود رابطه منفی بین IOS و عملکرد شرکت (ROE و ROA) را به دلیل هزینه‌های بالای نظارت، به سمت اعتدال پیش می‌برد.
بیتا مشایخی - ساسان و کاوه سهرابی - غلامرضا کرمی	۱۴۰۰	نقش اقلام تعهدی اختیاری و مدیریت سود شرکت‌های TSE	وجوه نقد حاصل از عملیات و اقلام تعهدی اختیاری رابطه معکوسی را به شکل معناداری از خود به نمایش می‌گذارد
کریشنان، جان استون و بودارد	۲۰۱۸	استقلال حسابرسان؛ شواهدی از رابطه جرایم و حق‌الزحمه‌های حسابرسی	اگر موسسه‌ای بیش از ۵٪ شرکت‌های یک صنعت با یک محدوده جغرافیایی را داشته باشد و تعداد پرسنل آن از متوسط تعداد پرسنل کل موسسات بیشتر باشد می‌توان گفت: Big N Auditor است.
نوروش - سحر سپاسی	۱۳۹۹	بررسی ارزش‌های فرهنگی با هموارسازی سود در TSE	چنانچه پاداش مدیران بر اساس سود شرکت باشد مدیران اشتیاق بیشتری به هموارسازی نشان خواهند داد.

¹ Myers 1997

² Boot & Conine

<p>فقط شرکت‌های دارای دوران‌های آتی خوب (Growth Opportunity) اقدام به هموارسازی می‌کنند، چرا که بروز مشکل در واحدهای دارای عملکرد ضعیف در آینده‌ای نزدیک می‌تواند خطرناک باشد.</p>	<p>نقش هموارسازی سود بر محتوای اطلاعاتی سودها در خصوص پشتیبانی سودهای آتی</p>	<p>۱۳۹۵</p>	<p>حمید حقیقت - رحمن رایگان</p>
<p>هموارسازی سود اثری بر بازدههای غیرعادی شرکت‌ها ندارد و لیکن عامل صنعت توأم با هموارسازی سود بر بازدههای غیر عادی شرکت‌ها موثر است. هموارسازی و اندازه توأمًا بر بازدههای غیرعادی بی‌اثر بوده ولی هموارسازی و افزایش سرمایه را توأمًا می‌توان عامل موثر بر بازدههای غیرعادی شرکت‌های پذیرفته شده در بررسی اوراق بهادر در تهران دانست. نهایتاً این که تأثیر هموارسازی سود بر بازدههای غیرعادی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران ضعیف است.</p>	<p>تأثیر هموارسازی سود بر بازده سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران</p>	<p>۱۳۹۴</p>	<p>دکتر محمد حسین قائمی - محمود قیطاسوند - محمود توجکی</p>
<p>بین کیفیت افشای شرکتی و مدیریت سود رابطه منفی معناداری وجود دارد.</p>	<p>بررسی رابطه بین کیفیت افشا (قابلیت اتکا و به موقع بودن) و مدیریت سود</p>	<p>۱۳۹۳</p>	<p>ایرج نوروش و سید علی حسین</p>
<p>هنگامی که فعالیت‌های عملیاتی ضعیف است، شرکت‌ها تمايل دارند که استراتژی‌های افزایش سود در پیش بگیرند. ولی در مورد شرکت‌های با فعالیت عملیاتی خوب در کل کاهش اقلام تعهدی مشاهده می‌شود ولی با بررسی پرتفوی‌ها مشخص شد که تعداد زیادی از شرکت‌های با فعالیت‌های عملیاتی خوب نیز تمايل به سیاست‌های افزایشی سود از خود نشان می‌دهند.</p>	<p>وجه نقد ناشی از عملیات و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق</p>	<p>۱۳۹۲</p>	<p>بیتا مشایخی - مریم صفری</p>
<p>رابطه منفی معنادار بین سطح مالکیت نهادی و تمرکز آن با مدیریت سود وجود دارد.</p>	<p>بررسی رابطه بین مالکیت نهادی سهام و مدیریت سود در TSE</p>	<p>۱۳۹۱</p>	<p>مهدى مراد زاده فرد - مهدى ناظمى اردکانى - رضا غلامى - حجت الله فرزانى</p>
<p>زمانی که از معیار ارائه مجدد صورت سود و زیان بعنوان شاخص کیفیت سود استفاده می‌شود شرکت‌هایی که کیفیت سود بالاتری دارند سود تقسیمی را در زمان مقرر پرداخت نمی‌کنند. شرکت‌هایی که فاقد اقلام استثنایی هستند کیفیت سود بالاتری دارند و سود تقسیمی بیشتری پرداخت می‌کنند و بر عکس.</p>	<p>رابطه کیفیت سود و سود تقسیمی در TSE</p>	<p>۱۳۹۰</p>	<p>سید حسین علوی طبری - ویدا مجتبهزاده</p>
<p>شرکت‌هایی که بصورت family کنترل می‌شوند بیشتر به اختلاف میان مالکیت و کنترل تمايل دارند. - شرکت‌های کوچک بیشتر تمايل دارند بین CFR و VR - شکاف ایجاد شود. بدون توجه به ساختار مالکیت.</p>	<p>جدایی حاکمیت و کنترل در شرکت‌های آسیای شرقی</p>	<p>۲۰۱۵</p>	<p>کلسنس، دجانکوو و لاری و لانگ</p>

<p>کنترل شرکت (Governance Control) با ساختار هرمی و مالکیت متقابل افزایش می‌یابد.</p> <p>جدایی مالکیت و کنترل اکثراً در شرکت‌های Family و شرکت‌های کوچک است.</p> <p>جدایی مالکیت از مدیریت معمول است و ۶۰٪ مدیران شرکت‌های مشاهده شده از سهامداران کنترلی نبوده‌اند.</p>			
<p>کالاهای شرکت‌ها با یکدیگر در ارتباط است و مدیریت و حسابرسان هردو بدنیال منفعت برای خویش هستند. این موضوع شهرت را تحت الشاعع قرار می‌دهد.</p>	شهرت و مسئولیت اجتماعی شرکت	۲۰۱۳	استیو گوو و جی جانی

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اصلی:

مدل مایرس جهت اندازه گیری فرصت‌های سرمایه گذاری، در بازار سرمایه ایران دارای قدرت توضیح دهنگی بالای است.

فرضیات فرعی:

- ✓ فرضت‌های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت‌های سرمایه گذاری رابطه مثبت با سطح شهرت دارد.
- ✓ فرضت‌های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت‌های سرمایه گذاری رابطه مثبت با اندازه شرکت دارد.
- ✓ فرضت‌های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت‌های سرمایه گذاری رابطه مثبت با سطح سودآوری دارد.
- ✓ فرضت‌های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت‌های سرمایه گذاری رابطه منفی با سطح اهرمی دارد.
- ✓ فرضت‌های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت‌های سرمایه گذاری رابطه منفی با سطح ریسک سیستماتیک دارد.

روش پژوهش

تحقیق حاضر از جهت هدف، از نوع کاربردی است. این نوع تحقیق‌ها از آن جهت که می‌تواند مورد استفاده سازمان بورس اوراق بهادار، تحلیل گران مالی و کارگزاران بورس، مدیران مالی و دانشگاه‌ها قرار گیرد، کاربردی است. از جهت روش استنتاج، این تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی می‌باشد. تحقیق توصیفی آنچه را که هست بدون دخل و تصرف توصیف و تفسیر می‌کند. این نوع از تحقیق شامل اطلاعات به منظور آزمون فرضیه یا پاسخ به سوالات مربوط به وضعیت فعلی موضوع مورد مطالعه می‌باشد. از جهت نوع طرح تحقیق، تحقیق حاضر از نوع تحقیقات پس رویدادی^۱ است. در این نوع تحقیق‌ها، هدف بررسی روابط موجود بین متغیرها است و داده‌ها از وقایع گذشته که بدون دخالت مستقیم پژوهشگر رخ داده است، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌شود.

جامعه و نمونه آماری و دوره زمانی پژوهش

جامعه آماری تحقیق شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۶ ساله از سال ۹۵ تا پایان سال ۱۴۰۰ می‌باشد. ممکن است جامعه‌ی آماری از نظر تعداد افراد یا مواردی که باید مشاهده شود، بزرگ یا کوچک باشد

¹ Expose-Facto

(پاشا شرفی و شریفی، ۱۳۸۷). بنابراین برای صرفه‌جویی در نیروی انسانی، هزینه، وقت و رعایت سایر ملاحظات اجرایی، به جای مطالعه در مورد تمام افراد جامعه می‌توان نمونه‌ای از افراد جامعه را انتخاب و مورد تحقیق قرار داد. به طور کلی زیر مجموعه‌ای از جامعه را نمونه گویند. نمونه گروه کوچکی از جامعه است که برای مشاهده و تجزیه و تحلیل انتخاب می‌شوند (حسن زاده، ۱۳۸۵). برای تعیین حجم نمونه در این تحقیق با توجه به متغیر وابسته تحقیق که نسبت می‌باشد، از فرمول کوکران بشرح زیر استفاده شده است:

$$n \geq \frac{Z^2 \frac{\alpha}{2} \times (0.25)}{D^2}$$

۰.۲۵ = بزرگترین واریانس کیف

α = خطای نوع اول (در این پژوهش برابر است با: ۰.۵%)

D = خطای بین افراد جامعه (که در این تحقیق ۱۰٪ فرض گردیده است)
بنابراین حجم نمونه در این تحقیق برابر است با :

$$n \geq \frac{Z^2 \frac{\alpha}{2} \times (0.25)}{D^2} \cong 81$$

$n = 81$

با توجه به متغیر وابسته و نوع تحقیق و سایر موارد، حجم نمونه تحقیق برای هر سال، تعداد ۸۱ شرکت شد.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش از روش‌های توصیفی استفاده شده است که عبارتند از:

روش‌هایی از قبیل پارامترهای مرکزی همچون میانگین و میانه و شاخص‌های پراکندگی همچون انحراف معیار، امید ریاضی، چولگی و کشیدگی جهت توصیف متغیرها و نوع توزیع داده‌ها استفاده شده است و جهت تجزیه و تحلیل بین متغیرها از رگرسیون خطی چند متغیره، آزمون‌های همبستگی و تحلیل واریانس استفاده می‌گردد.

آزمون اصلی شامل؛ آزمون رگرسیون خطی یک متغیره و خطی چندگانه، آزمون همبستگی اسپیرمن، F لیمر. جهت تجزیه و تحلیل و بررسی رابطه‌ی بین متغیرها از رگرسیون خطی چندگانه (همبستگی) استفاده می‌شود. به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق از روش رگرسیون خطی و آماره t استیودنت و برای معناداری همبستگی بین متغیرهای تحقیق از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است.

پس از بررسی برقراری فرض‌های اولیه مدل رگرسیونی خطی چندگانه، می‌توان برآورد پارامترها و معادله رگرسیونی خطی برآورد شده را به دست آورد، ولی پیش از آن باید از عدم وجود همبستگی بین متغیرهای مستقل اطمینان حاصل کرد، زیرا وجود همبستگی خطی بین این متغیرها موجب می‌شود تا نتوان پارامترها را به درستی برآورد نمود و مدل رگرسیونی درست را به دست آورد به عبارتی دیگر هر چه قدر این مقادیر Tolerance و VIF به یک نزدیک باشند نشان‌دهنده استقلال خطی بین متغیرهای است.

مدل و متغیرهای پژوهش

الف) مرحله اول مدل مفهومی:

$$Y = F(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5)$$

ب) مرحله دوم و سوم و چهارم مدل مفهومی (تعیین متغیرهای مستقل و وابسته، تعریف هر کدام و در نهایت نحوه محاسبه)، بطوری که در مدل حاضر متغیرهای تحقیق بشرح زیر می‌باشند:
متغیر وابسته مدل: فرصت‌های سرمایه‌گذاری (IOS): $Y = \text{متغیر وابسته مدل}$ ، که با استفاده از کلمه اختصاری IOS مورد بیان قرار گرفته شده است، از تقسیم سودخالص بر حقوق صاحبان سهام سال موردنظر بدست می‌آید (مدنی، ۱۳۹۱).

متغیرهای مستقل

- ✓ (MBA) ارزش بازار به ارزش دفتری: افزایش ارزش بازار به ارزش دفتری می‌تواند به علت عدم ثبت برخی از سودها و یا ثبت بیشتر از واقع زیان‌ها باشد. این امر می‌تواند کاهش سود و در نتیجه، افزایش محافظه‌کاری شود. این متغیر به پیروی از ادبیات حاضر، ارزش بازار سهام شرکت در پایان سال به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام تعریف شده است (همان منبع).
- ✓ (SIZE) اندازه (x₁): بیان می‌کند که شرکت‌های بزرگ‌تر به علت وجود حساسیت‌های سیاسی بیشتر، محافظه‌کاری بیشتری اعمال می‌نمایند. (تئوری هزینه سیاسی). در پژوهش حاضر به پیروی از پژوهشات انجام شده در ادبیات مربوطه، می‌توان از دو متغیر به عنوان معیار اندازه شرکت کمک گرفت. در این و زانگ (۲۰۰۳)، از لگاریتم طبیعی جمع دارایی‌های پایان دوره و زیمرمن از لگاریتم جمع درآمد فروش به عنوان نماینده اندازه شرکت استفاده نموده اند. درآمد فروش، اثر ساختاری مستقیم بر سود دارد. این اثر درونی می‌تواند نتایج پژوهش را دستخوش روابطی نماید که مورد نظر محقق نبوده، آن‌ها را غیرقابل اتکا خواهد نمود. بنابراین، در پژوهش حاضر از دیگر نماینده اندازه شرکت؛ یعنی لگاریتم طبیعی جمع دارایی‌های پایان دوره سال موردنظر استفاده شده است (درخشنان اصل، ۱۳۹۲).

✓ (LEV) اهرم مالی (x₂): روش‌های حسابداری، با اهرم مالی مرتبط هستند، چرا که یکی از معیار‌های مورد توجه اعتباردهندگان در ایران، (بانک‌ها)، نسبت بدھی شرکت‌هاست. بنابراین، هر چقدر نسبت بدھی شرکت‌ها بالاتر باشد، تمایل شرکت‌ها برای استفاده از روش‌های محافظه‌کارانه کمتر می‌گردد. در نتیجه، انتظار می‌رود که مدیران شرکت‌ها برای کاهش احتمال عدم پذیرش درخواست وام و جلوگیری از تحمیل هزینه‌های بهره‌بالاتر، محافظه‌کاری کمتری در صورت‌های مالی خود اعمال نمایند. این متغیر، کل بدھی‌ها به کل دارایی‌های پایان دوره سال موردنظر هر شرکت تعریف شده است (مدنی، ۱۳۹۱).

✓ (ROA) نرخ بازدهی دارایی‌ها (x₃): نرخ بازده دارایی‌ها، در قراردادهای پاداش مدیران، چه به صراحة و چه به صورت تلویحی، استفاده می‌شود. شواهد گستردگی از استفاده آشکار از طرح‌های پاداش سالانه در طرح‌های عملکرد بلندمدت مدیران عامل شرکت‌ها وجود دارد. استفاده تلویحی از معیار نرخ بازده دارایی برای ارزیابی هیأت مدیره و پاداش‌دهی به مدیران عالی رتبه نیز در رابطه بین معیار نرخ بازده دارایی و معیارهای متفاوت پرداختی به مدیران وجود دارد. واتس (۲۰۰۳)، عقیده دارد که مدیران شرکت‌هایی که طرح پاداش دارند، احتمال بیشتری دارد که روش‌های محافظه‌کارانه را کنار بگذارند. بر همین اساس، اگر بخشی از پاداش مدیران به سود حسابداری (صورت کسر نرخ بازده دارایی) مربوط باشد، مدیریت این شرکت‌ها تمایل به استفاده از روش‌های نامحافظه‌کارانه دارند. از آن‌جا که شرکت‌های ایرانی، وجود طرح‌های پاداش خود را اعمال نمی‌نمایند،

نرخ بازده دارایی‌ها به عنوان معیار نماینده انتخاب شده است. این متغیر سود خالص به دارایی‌های پایان دوره سال مورد نظر هر شرکت تعریف شده است (همان منبع).

(Rep) شهرت تجاری^(x4): برای کسب شهرت لازم است ویژگی‌ها و عوامل خود را در جهت حداکثر کردن منافع عمومی بکار گرفت. در حقیقت مخاطبین شرکت مشتاقند تا شهرت از طریق مبانی حسابداری-اطلاعات بازار و یا عملکرد شرکت افزایش یابد. ایجاد و تداوم شهرت ذینفعان شرکت را متأثر می‌سازد. شهرت خوب مزیت رقابتی ایجاد می‌کند. در صنعت، شهرت مورد انتظار شرایطی را می‌طلبد که عبارتند از: ۱- کسب بازده اضافی در صنعت ۲- قابلیت تحمیل قیمت زیاد به مشتری ۳- ایجاد تصویر ذهنی خوب در بازار سرمایه جهت سرمایه گذاران. این متغیر بر اساس سهم بازار شرکت در سال t را نشان می‌دهد. بدین ترتیب، شرکتی که در صنعت مربوطه فعالیت می‌کند، چنانچه سهم بازار شرکت بیش از چارک دوم سهم بازار صنعت مربوطه باشد، عنوان شرکت دارای شهرت تجاری تلقی می‌گردد و در غیر این صورت عنوان شرکت فاقد شهرت تجاری محسوب خواهد شد. سهم بازار شرکت عبارت است از نسبت فروش شرکت به کل فروش صنعت مربوط. لذا چنانچه شرکت دارای شهرت تجاری باشد عدد یک و شرکت فاقد شهرت تجاری عدد صفر منظور می‌شود. برای محاسبه شهرت لازم است به این موارد توجه نظر داشت:

- ✓ کیفیت مدیریت
- ✓ خدمات ارائه شده و کیفیت محصول
- ✓ وضعیت مالی مناسب
- ✓ خلاقیت و نوآوری
- ✓ مسئولیت اجتماعی
- ✓ توانایی جذب استعداد مردمی
- ✓ ارزش سرمایه گذاری بلندمدت

بدین ترتیب با توجه به این عوامل می‌توان نمره ای مناسب برای شهرت واحد تجاری در نظر گرفت. این نمره بین تا ۱ قرار دارد، بدین ترتیب که ۱ یعنی شهرت عالی، و ۰ یعنی عدم داشتن شهرت تجاری برای واحد تجاری (مدتی، ۱۳۹۱).

جدول (۱): متغیرهای تحقیق

متغیرهای تحقیق	وابسته	مستقل	X1	Size
			X2	Lev
			X3	Roa
			X4	Rep
			X5	β
	Y1			IOS

چگونگی محاسبه داده‌های موردنیاز تحقیق

ردیف	داده موردنیاز	محل استخراج	نحوه محاسبه
۱	Size	ترازانامه	لگاریتم ارزش بازار حقوق صاحبان سهام
۲	Lev	ترازانامه	تقسیم مجموع بدھی‌ها بر ارزش دفتری دارایی‌ها
۳	Roa	ترازانامه و سود و زیان	تقسیم سود دوره بر دارایی‌ها

۴	Mbv	ترازنامه و سود وزیان	تفاوت ارزش بازار و ارزش دفتری سهام آخر دوره
---	-----	----------------------	---

ج) مرحله پنجم مدل مفهومي:

$$IOS_{it} = \alpha_0 + \beta_1 REP_{it} + \beta_2 LEV_{it} + \beta_3 BETA_{it} + \beta_4 LSIZE_{it} + \beta_5 ROA_{it} + \varepsilon_{it}$$

$$F = \alpha + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3 + b_4 x_4 + b_5 x_5 + \varepsilon$$

تجزیه و تحلیل پافته های پژوهش

برای بررسی استفاده از مدل رگرسیونی این تحقیق، از آزمون دوربین واتسون استفاده شده است که نتیجه این آزمون، ۲۰۴۵ گردیده، این مقدار بین بازه ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد، فلذا می‌توان از مدل رگرسیونی جهت آزمون فرضیه‌ها استفاده کرد و این مقدار خطا در مدل، کاملاً تصادفی می‌باشد. اما در خصوص اعتبارستنجدی مدل رگرسیونی، از آزمون ضریب تعیین استفاده گردید، که با مقدار عددی ۰۰۴ منتج شد، این مقدار گویای اعتبار انک مدل رگرسیونی تحقیق است و یعنی، ۴٪ درصد از تغییرات در متغیرهای مستقل، می‌باشد.

جدول (٢): نتایج آزمون هم خطی

Tolerance	VIF
0.744	1.344#
0.835	1.198
0.996	1.004
0.711	1.406
0.799	1.251

هر چقدر تولرانس کمتر (نزدیک به صفر) باشد، اطلاعات مربوط به متغیرها کم بوده و مشکلاتی در استفاده از رگرسیون ایجاد می‌شود. عامل تورم واریانس نیز معکوس تولرانس بوده و هر چه قدر افزایش یابد باعث می‌شود واریانس، ضرایب رگرسیون، افزايش، یافته و رگرسیون، را برای بیش، بینه، نامناسب سازد.

همچنین با توجه به آزمون هاسمن، نتیجه این آزمون بیانگر برآزش مدل رگرسیونی تحقیق به روش آثار تصادفی است و از آنجایی که توزیع داده‌های متغیرها نرمال نمی‌باشد لازم است از آزمون همبستگی اسپرمن استفاده نمود که نتایج

در جدول ۳ خلاصه شده است:

جدول (۳): نتایج آزمون همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن

ROA	LSIZE	BETA	LEV	REP	IOS	
(+/-...1) +/521	(+/484) +/032	(+/206) -/+058	(+/+18) -/+1+7	(+/113) +/072	+/-...	IOS
(+/066) +/084	(+/0...1) +/0582	(+/909) +/005	(+/203) +/058	+/-...		REP
(+/317) -/+045	(+/092) -/+077	(+/043) +/092	+/-...			LEV
(+/051) +/027	(+/16+) +/054	+/-...				BETA
(+/1+7) -/+073	+/-...					LSIZE
+/-...						ROA

همان‌طورکه در جدول بالا مشخص شده است، اعداد داخل پرانتز در خانه‌های ضریب همبستگی، p - مقدار ضرایب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن می‌باشد و با توجه به نتایج بدست آمده از جدول ۳، ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن بین متغیر فرسته‌های رشد (IOS) و سطح شهرت تجاری (REP) تقریباً ۰/۰۷۲ می‌باشد.

این نگاره در سطح معنا داری ۰/۰۵ با استفاده از ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن و p - مقدار می‌توان به رد یا تأیید فرضیه پرداخت. بنابراین، چنانچه p - مقدار کمتر از ۰/۰۵ باشد فرضیه H_0 رد خواهد شد و بر عکس چنانچه بزرگ‌تر باشد، فرضیه صفر تأیید خواهد شد.

لازم به توضیح است که اعداد داخل پرانتز در جداول ضریب همبستگی، p - مقدار ضرایب همبستگی رتبه ای اسپیرمن می‌باشد. این تحقیق مبتنی بر اطلاعات واقعی بازار سهام می‌باشد و اطلاعات آن از طریق سالنامه‌ها و نرم افزارهای اطلاعاتی انتشار یافته از سوی بورس اوراق بهادار تهران و همچنین صورت‌های مالی اساسی، سایر گزارشات مالی، گزارشات هیئت مدیره و یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی انتشار یافته از سوی بنگاه‌های اقتصادی گردآوری شده است.

فرضیات فرعی این تحقیق به قرار جدول زیر می‌باشند:

جدول (۶): طرح فرضیات فرعی تحقیق

شماره	فرضیات فرعی
۱	فرضت‌های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته‌های سرمایه‌گذاری، رابطه مثبت با سطح شهرت تجاری دارد.
۲	فرضت‌های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته‌های سرمایه‌گذاری، رابطه مثبت با اندازه شرکت دارد.
۳	فرضت‌های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته‌های سرمایه‌گذاری، رابطه مثبت با سطح سودآوری دارد.
۴	فرضت‌های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته‌های سرمایه‌گذاری، رابطه منفی با سطح اهرمی دارد.
۵	فرضت‌های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته‌های سرمایه‌گذاری، رابطه منفی با سطح ریسک سیستماتیک دارد.

مطابق کارهای آماری انجام شده و نتایج بدست آمده در قالب نگاره‌های فصول قبل تحقیق و همچنین مطابق نتایج جدول ۶ می‌توان در خصوص این نتایج با توجه به فرضیات مطروحة، دستاوردهای تحقیق بقرار زیر ارائه نمود:

در خصوص فرضیه فرعی اول

ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن بین متغیر فرسته‌های رشد (IOS) و سطح شهرت تجاری (REP) تقریباً ۰/۰۷۲ می‌باشد که نشان می‌دهد میزان ارتباط بین متغیر مستقل و وابسته در سطح خیلی ضعیفی است و پراکندگی در اطراف خط رگرسیون خیلی زیاد است.

همچنین با توجه به نتایج بدست آمده در سطح معنی داری ۰/۰۵ p - مقدار برابر با ۱۱۳/۰ است لذا، این مقدار از ۰/۰۵ بیشتر می‌باشد. از این رو، فرض H_0 رد نمی‌شود. بنابراین، بین فرسته‌های رشد (IOS) و سطح شهرت تجاری (ROA) رابطه معناداری وجود ندارد.

بطور تلویحی ادعای فرضیه فرعی اول را نمی‌توان پذیرفت و رابطه معناداری بین فرسته‌های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته‌های سرمایه‌گذاری و سطح شهرت تجاری در شرکت‌های قلمرو این تحقیق وجود ندارد لذا این فرضیه مورد پذیرش واقع نمی‌گردد.

در خصوص فرضیه فرعی دوم

همچنین نتایج بدست آمده از جدول ۵ نشان می دهد که ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن بین متغیر فرصت های رشد (IOS) و اندازه شرکت (LSIZE) تقریباً ۰/۰۳۲ می باشد که نشان می دهد میزان ارتباط بین متغیر مستقل و وابسته در سطح خیلی ضعیفی است و پراکندگی در اطراف خط رگرسیون خیلی زیاد است. همچنین با توجه به نتایج بدست آمده در سطح معناداری ۰/۰۵- مقدار برابر با ۰/۴۸۴ است لذا، این مقدار از ۰/۰۵ بیشتر می باشد. از این رو، فرض H_0 رد نمی شود. بنابراین، بین فرسته های رشد (IOS) و اندازه شرکت (LSIZE) رابطه معناداری وجود ندارد.

بطور تلویحی ادعای فرضیه فرعی دوم را نمی توان پذیرفت و رابطه معناداری بین فرسته های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته های سرمایه گذاری و اندازه شرکت در شرکت های قلمرو این تحقیق وجود ندارد لذا این فرضیه مورد پذیرش واقع نمی گردد.

در خصوص فرضیه فرعی سوم

علاوه یافته های بدست آمده از جدول ۵ نشان می دهد که ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن بین متغیر فرصت های رشد (IOS) و سطح سودآوری (ROA) تقریباً ۰/۵۲۱ می باشد که نشان می دهد میزان ارتباط بین متغیر مستقل و وابسته در سطح قویتری است و پراکندگی در اطراف خط رگرسیون کم است. همچنین با توجه به نتایج بدست آمده در سطح معناداری ۰/۰۵- مقدار برابر با ۰/۰۰۰۱ است لذا، این مقدار از ۰/۰۵ کمتر می باشد. از این رو، فرض H_0 رد می شود. بنابراین، بین فرسته های رشد (IOS) و سطح سودآوری (ROA) رابطه معناداری وجود دارد.

بطور تلویحی ادعای فرضیه فرعی سوم را نمی توان پذیرفت و رابطه معناداری بین فرسته های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته های سرمایه گذاری و سطح سودآوری در شرکت های قلمرو این تحقیق وجود دارد لذا این فرضیه مورد پذیرش واقع می گردد.

در خصوص فرضیه فرعی چهارم

نتایج بدست آمده از جدول ۵ نشان می دهد که ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن بین متغیر فرصت های رشد (IOS) و سطح اهرمی (LEV) تقریباً ۰/۰۷۱ می باشد که نشان می دهد میزان ارتباط بین متغیر مستقل و وابسته در سطح ضعیفی است و پراکندگی در اطراف خط رگرسیون زیاد است. همچنین با توجه به نتایج بدست آمده در سطح معناداری ۰/۰۵- مقدار برابر با ۰/۰۱۸ است لذا، این مقدار از ۰/۰۵ کمتر می باشد. از این رو، فرض H_0 رد می شود. بنابراین، بین فرسته های رشد (IOS) و سطح اهرمی (LEV) رابطه معناداری وجود دارد.

بطور تلویحی ادعای فرضیه فرعی چهارم (فرضیه منفی) را نمی توان پذیرفت و رابطه معناداری بین فرسته های رشد بعنوان معیار مجموعه فرسته های سرمایه گذاری و سطح اهرمی در شرکت های قلمرو این تحقیق وجود دارد لذا این فرضیه مورد پذیرش واقع می گردد.

در خصوص فرضیه فرعی پنجم

در نهایت، نتایج بدست آمده از جدول ۵ نشان می دهد که ضریب همبستگی رتبه ای اسپیرمن بین متغیر فرصت های رشد (IOS) و سطح ریسک سیستماتیک (BETA) تقریباً ۰/۰۵۸ می باشد که نشان می دهد میزان ارتباط بین متغیر

مستقل و وابسته در سطح ضعیفی است و پراکندگی در اطراف خط رگرسیون زیاد است. همچنین با توجه به نتایج بدست آمده در سطح معناداری ۰/۰۵- چون p - مقدار برابر با ۰/۲۰۶ است لذا، این مقدار از ۰/۰۵ بیشتر می باشد، از این- رو فرض H_0 رد نمی شود. بنابراین، بین فرصت های رشد (IOS) و سطح ریسک سیستماتیک (BETA) رابطه معناداری وجود ندارد.

بطور تلویحی ادعای فرضیه فرعی پنجم (فرضیه منفی) را نمی توان پذیرفت و رابطه معناداری بین فرصت های رشد بعنوان معیار مجموعه فرصت های سرمایه گذاری و سطح اهرمی در شرکت های قلمرو این تحقیق وجود ندارد لذا این فرضیه مورد پذیرش واقع نمی گردد.

در خصوص فرضیه اصلی تحقیق

همچنین با توجه به نتایج بدست آمده از جداول ۵ و ۴ ضریب تعیین (R^2) برابر با ۰/۰۰۴ می باشد یعنی میزان ۴۰٪ درصد از تغییرات در متغیر وابسته توسط مدل این تحقیق و متغیرهای مستقل آن تبیین می شود. همچنین نتایج همبستگی بدست آمده، گویای ارتباط ضعیف متغیرهای مستقل با متغیر وابسته تحقیق می باشد که در نتایج فرضیات فرعی مطرح گردیدند و نگاره های اضافی در قسمت ضمائم آورده شده است.

بطور تلویحی ادعای فرضیه اصلی تحقیق که حاکی از «قدرت توضیح دهنده ای بالای مدل می بزر جهت اندازه گیری فرصت های سرمایه گذاری در شرکت های قلمرو این تحقیق» بود را نمی توان پذیرفت لذا فرضیه اصلی تحقیق مورد پذیرش واقع نمی گردد.

بنابراین، مدل می بزر جهت اندازه گیری فرصت های سرمایه گذاری در قلمرو شرکت های تحقیق و یا در بازار سرمایه ایران دارای قدرت توضیح دهنده ای بالایی نیست.

جدول (۷): کفایت مدل رگرسیونی

Model Summary ^b										
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
۱#	۰.۰۶۰ ^a	۰.۰۰۴#	-۰.۰۰۷#	۳۳.۵۹۴۴۲۶۶	۰.۰۰۴#	۰.۳۴۸#	۵#	۴۸۰#	۰.۸۸۴#	۲.۰۴۵#
a. Predictors: (Constant), ROA, REP, BETA, LEV, LSIZE										
b. Dependent Variable: IOS										

در نگاره زیر خلاصه نتایج تحقیق با توجه به فرضیات مطروحه این تحقیق ارائه شده است:

جدول (۸): خلاصه نتایج آزمون فرضیه های تحقیق

نتیجه فرضیه	نتیجه آزمون های انجام شده در خصوص فرضیات	فرضیات تحقیق
رد فرضیه	فرضت های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت های سرمایه گذاری رابطه مثبت با سطح شهرت ندارد.	فرضیه اول
رد فرضیه	فرضت های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت های سرمایه گذاری رابطه مثبت با اندازه شرکت ندارد.	فرضیه دوم
قبول فرضیه	فرضت های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت های سرمایه گذاری رابطه مثبت با سطح سودآوری دارد.	فرضیه سوم
قبول فرضیه	فرضت های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت های سرمایه گذاری رابطه منفی با سطح اهرمی دارد.	فرضیه چهارم
رد فرضیه	فرضت های رشد، بعنوان معیاری از مجموعه فرصت های سرمایه گذاری رابطه منفی با سطح ریسک سیستماتیک دارد.	فرضیه پنجم

رد فرضیه	قدرت توضیح‌دهنگی مدل مایرس جهت اندازه‌گیری فرصت‌های سرمایه‌گذاری در شرکت‌های قلمرو تحقیق بالا می‌باشد.	فرضیه اصلی
----------	--	------------

پیشنهادهای کاربردی با تکیه بر نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش حاضر پیشنهادهای ذیل ارائه می‌شود:

با توجه به نتایج تحقیق پیشنهادات به شرح زیر ارائه می‌شود:

با توجه به این که نمونه‌ی آماری این تحقیق نماینده تمامی شرکت‌های فعال در صنایع، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نیست لذا چنانچه فرصت‌های رشد و سرمایه‌گذاری، نوع محصولات، مسئولیت‌های اجتماعی و سایر عوامل کنترلی در کنار متغیر شهرت تجاری گنجانده شود، ممکن است نتیجه قابل قبولی در زمینه مجموعه فرصت‌های سرمایه‌گذاری فراهم نماید.

با ارزیابی هزینه‌های ورودی شرکت، به روز بودن شیوه‌های تأمین مالی و درنظر گرفتن میانگین صنعت، می‌توان راهکاری مناسب برای انتخاب و انجام سرمایه‌گذاری مناسب فراهم آورد.

با توجه به درجه اعتباری و سطح اهرمی، می‌توان میزان اطمینان پذیری را جهت انتخاب پژوهش به منظور سرمایه‌گذاری مد نظر قرار داد.

منابع

- ✓ اصغری، ابراهیم، (۱۳۹۱)، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، تعیین رابطه بین رویدادهای مالی واقعی و اقلام تعهدی اختیاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان.
- ✓ باقری، علی، (۱۳۹۲)، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، هزینه‌های ورودی و ارتباط آن با سودآوری، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان.
- ✓ بدیر، احمد، (۱۳۷۸)، شناسایی عوامل موثر بر همووارسازی سود در جامعه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، رساله دکتری، دانشگاه تهران.
- ✓ بازیزدی، ابراهیم، همکاران، تحلیل داده‌های پرسشنامه‌ای به کمک نرم افزار spss pasw 19 انتشارات عابد چاپ سوم، ۱۳۹۰.
- ✓ خاکی، غلامرضا، (۱۳۷۸)، روش تحقیق با رویکردی به پایان نامه نویسی، انتشارات مرکز تحقیقات کشور.
- ✓ شیاهنگ، رضا، (۱۳۸۳)، تئوری‌های حسابداری، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، سازمان حسابرسی، جلد اول، نشریه ۱۵۷، چاپ دوم.
- ✓ نیکو مرام، هاشم، بنی مهد، بهمن، (۱۳۸۸)، تئوری حسابداری، مقدمه‌ای بر تئوری‌های توصیفی، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- ✓ دستگیر، محسن، مبانی مدیریت مالی، جلد ۲ و ۱ چاپ دوم، انتشارات نوپردازان.
- ✓ فرزانی، حجت‌الله، رضا غلامی حسین‌آباد، (۱۳۸۹)، رویکرد جنایی به مدیریت سود و کیفیت سود، مجله حسابدار رسمی، شماره ۱۰۹.
- ✓ سجادی، سید حسین، مهدی عربی، تاثیر کیفیت حسابرسی بر مدیریت سود، حسابداری رسمی، شماره ۱۲، صص ۱۰۹-۱۱۷.

- ✓ قانون تجارت جمهوری اسلامی ایران
- ✓ استانداردهای حسابداری ایران، نشریه ۱۶۰ سازمان حسابرسی.
- ✓ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی
- ✓ ضوابط محاسبه سهام شناورآزاد، موضوع ماده (۶) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی
- ✓ دستورالعمل راهبری شرکتی برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران
- ✓ علوی طبری، سید حسین، ویدا مجتبه‌زاده، غلامرضا سلیمانی امیری، یلدا عاملی، رابطه کیفیت سود و سود تقسیمی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، شماره ۶۵، تابستان ۱۳۸۸، صص ۹۳-۱۰۶.
- ✓ فاوجی، هادی، (۲۰۰۳)، رهنمودهای آ SOSای برای مبارزه با فساد و تقلب
- ✓ مدنی، هوشنگ، (۱۳۹۱)، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، فرصت‌های سرمایه‌گذاری و .....، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان.
- ✓ مهرانی، ساسان، کاوه مهرانی، بیتا مشایخی، غلامرضا کرمی، نقش اقلام تعهدی اختیاری در مدیریت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی شماره ۴۲، صص ۶۱-۷۴.
- ✓ نوروش ایرج، سید علی حسینی، بررسی رابطه بین کیفیت افشا، قابلیت اتکاء و به موقع بودن، و مدیریت سود، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، شماره ۵۵، صص ۱۱۷-۱۳۳.
- ✓ مرادزاده فرد، مهدی ناظمی اردکانی، رضا غلامی، حجت الله فرزانی، (۱۳۸۸)، بررسی رابطه بین مالکیت نهادی سهام و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، شماره ۵۵، صص ۸۵-۹۸.
- ✓ ولک، داد، ترنی، (۱۳۸۷)، تئوری حسابداری (چاپ اول) ترجمه دکتر علی پارسائیان، تهران، انتشارات ترمه.
- ✓ شباهنگ، رضا، (۱۳۸۶)، تئوری حسابداری جلد ۲ و ۱، نشریه ۱۵۷ و ۱۶۷ سازمان حسابرسی
- ✓ هاشمی، سید عباس، احسان کمالی، تاثیر افزایش تدریجی اهرم مالی، میزان جریان نقدی آزاد و رشد شرکت بر مدیریت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابداری، سال اول، شماره ۲، پاییز ۱۳۸۹، صص ۹۵-۱۱۵.
- ✓ Aswath Damodaran, 2008, Claims on Equity: Voting and Liquidity Differentials, Cashflow Preferences and Financing Rights, 2008
- ✓ AlNajjar, F. & Riahi-Belkaoui, A. 2001. Growth opportunities and earnings management. Managerial Finance, 27: 72-81.
- ✓ Andersen, D., Francis, J., & Stokes, D. 1993. Auditing, director-ships, and the demand for monitoring. Journal of Accounting and Public Policy, 12: 353-3752.
- ✓ Beneish, M. (2001). Earnings management: A perspective. Managerial Finance, 27(12), 3-18.
- ✓ Ball, R. & Shivakumar, L. 2006. The role of accruals in asymmetrically timely gain and loss recognition. Journal of Accounting Research, 44: 207-242.
- ✓ Chen, K., Elder, R., & Hsieh, Y. 2007. Corporate governance and earnings management: The implication of corporate governance best-practice principles for Taiwanese listed firms. Journal of Contemporary Accounting & Economics, 3: 73-105
- ✓ Kallapur, S. & M. A. Trombley (1999). The association between investment opportunity set

- and realized growth. *Journal of Business, Financial, and Accounting*, 96(3), 505-519.
- ✓ Myers, S. C. (1977). Determinants of corporate borrowing. *Journal of Financial Economics*, 5(2), 147-175.
- ✓ Riahi-Belkaoui, A. & R. Picur (2001). Investment opportunity set dependence of dividend yield and price earnings ratio. *Managerial Finance*, 27(3), 65-71.
- ✓ Smith, C. W. & R. L. Watts (1992). The investment opportunity set and corporate financing, dividend, and compensation policies. *Journal of Financial Economics*, 32(3), 263-292.
- ✓ Claessens, S., Djankov, S., Fan, J., & Lang, L. 2002. Disentangling the incentive and entrenchment effects of large shareholders. *Journal of Finance*, 57: 2741–2771.
- ✓ Claessens, S., Djankov, S., & Lang, L. 2000. The separation of ownership and control in East Asian corporations. *Journal of Financial Economics*, 58: 81–1
- ✓ DeAngelo, H., DeAngelo, L., & Skinner, D. 1994. Accounting choice in troubled companies. *Journal of Accounting and Economics*, 17: 113–144.
- ✓ Farre J & Mensa, Capital Structure and the Free Cash Flow Problem, slide of NYU
- ✓ Riahi-Belkaoui, A 2000 ,Accounting & the Investment Opportunity set , green wood publishing group
- ✓ Scott, W. 2006. *Financial accounting theory*, 4th edn. Toronto, Ontario: Pearson Prentice Hall.
- ✓ Schroder R.G et al , financial accounting theory and analysis ,2009 .
- ✓ Watts, R. & Zimmerman, J. 1986. *Positive accounting theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. 360–361.
- ✓ Ken Y. Chen, Randal J. Elder, and Shengmin Hung , 2010 The Investment Opportunity Set and Earnings Management: Evidence from the Role of Controlling Shareholder. *Corporate Governance: An International Review*, 18(3): 193–211
- ✓ Corporate Investmenr Behavior In The Imperfect Capited Market .Kent State University Graduate to School Of Management in Partial Fulfill meant of the Requirements for the degree of Doctor of Philosophy By : siping zong 2006
- ✓ Watanabe ,M,2010 Separation of Control and Cash-Flow Right of State Owned Listed Enterprises: Channels of Expropriation after the Discriminated Share Reform in China. INSTITUTE OF DEVELOPING ECONOMIES